

Principer för identifiering av nationellt systemviktiga kreditinstitut (O-SII) och för ställande av buffertkrav

1 Bakgrund

Med systemviktiga kreditinstitut avses kreditinstitut som medför en så stor systemrisk att den – om den realiseras – har en mycket skadlig inverkan på det finansiella systemet som helhet och på den reala ekonomin.

Systemviktiga kreditinstitut är i regel stora i förhållande till andra kreditinstitut, bedriver en mångfacetterad verksamhet och har betydande direkta eller indirekta kopplingar till det övriga finansiella systemet och ekonomin. Därför sprids kapitaltäcknings- och likviditetsproblem i dessa kreditinstitut lätt till det övriga finansiella systemet. Systemviktighet behandlas i regelverken både i globala termer (G-SII/B) och på EU-nivå och i nationella termer (O-SII).

Systemviktiga kreditinstituts risker för den finansiella sektorn som helhet och för ekonomin dämpas genom att institutens förlusttolerans stärks och risken för fallissemang därigenom minskas. Målet med buffertkraven för O-SII-kreditinstitut, dvs. O-SII-buffertarna, är att förebygga risker för makrostabiliteten som härrör från finansmarknadens struktur.

2 Regler för nationellt systemviktiga kreditinstitut

2.1 Kreditinstitutslagen (10 kap. 8 § och 23 kap. 2 §)

Med andra systemviktiga institut (O-SII) avses kreditinstitut

1. vars balansomslutning uppgår till minst en miljard euro **och**
2. vars fallissemang skulle äventyra stabiliteten på Finlands eller någon annan EU-medlemsstats finansmarknad. (KIL 10:8§)

Enligt definitionen i kreditinstitutslagen är det inte tillräckligt att balansomslutningen överstiger en miljard euro för att ett kreditinstitut ska betecknas som ett systemviktigt institut, utan bägge villkoren (1 och 2) ska vara uppfyllda.

O-SII-kreditinstitut ska utöver vad som föreskrivs någon annanstans ha konsoliderat kärnkapital enligt 10 kap. 8 § i kreditinstitutslagen. Finansinspektionen ska indela nationellt systemviktiga kreditinstitut i fem klasser, för vilka buffertkraven i enlighet med följande tabell ska beräknas som en procentandel av institutets totala riskvägda exponeringsbelopp:

Klass	Buffertkrav
1	0 %
2	0,5 %
3	1,0 %
4	1,5 %
5	2,0 %

Finansinspektionen ska i enlighet med 4 mom. dela in de kreditinstitut som avses i 1 mom. i en eller flera klasser på följande grunder:

1. kreditinstitutets storlek mätt med totalbeloppet av dess exponeringar, balansomslutningen eller den konsoliderade balansomslutningen
2. kreditinstitutets och de företags exponeringar mot andra kreditinstitut och fordringar på andra kreditinstitut, vilka omfattas av samma gruppbaseerade tillsyn, samt deras övriga direkta förbindelser med det finansiella systemet
3. huruvida de kritiska funktioner kan ersättas som hänför sig till kreditinstitutet och företag, vilka omfattas av samma gruppbaseerade tillsyn, efter att företaget inte längre har förutsättningar att fortsätta med sin verksamhet
4. omfattningen av kreditinstitutets och de företags gränsöverskridande verksamhet, vilka omfattas av samma gruppbaseerade tillsyn, samt verksamhetens betydelse i Finland och EES (KIL 10:8§).

I kreditinstitutslagen finns inga närmare bestämmelser om hur kreditinstituterna ska indelas i olika klasser enligt identifieringskriterierna. Enligt kapitalkravsdirektivet (2013/36/EU, artikel 131.5) ska dock institutets systemviktighet beaktas när en eventuell buffert ställs för institutet. I regeringens proposition som gäller bestämmelsen i kreditinstitutslagen (RP 39/2014) konstateras att avsikten är att bestämmelsen ska tillämpas i enlighet med de närmare anvisningar som Europeiska bankmyndigheten (European Banking Authority, EBA) utfärdar. Vid bedömning av systemviktigheten och kalibrering av buffertkravet tillämpas EBA:s riktlinjer om identifiering av O-SII-institut (EBA/GL/2014/10).

2.2 EBAs riktlinjer om identifiering av O-SII-kreditinstitut

I enlighet med kapitalkravsdirektivet¹ har EBA den 1 januari 2015 offentliggjort riktlinjer om kriterierna för tillämpning av de O-SII-identifieringskriterier som anges i direktivet. Vid identifieringen av O-SII-institut används 4 kriterier och 10 beskrivande indikatorer.

¹ 2013/36/EU, artikel 131.3.

Tabell 1: O-SII-identifieringskriterier och indikatorer²

Kriterier	Indikatorer	Vikt
Storlek	Totala tillgångar (balansomslutning)	25,00 %
Betydelse (inklusive utbytbarhet/finanssystemets infrastruktur)	Värdet av nationella betalningstransaktioner	8,33 %
	Inlåning från insättare i privata sektorn i EU	8,33 %
	Utlåning till mottagare i privata sektorn i EU	8,33 %
Sammanlänkning	Skulder inom det finansiella systemet	8,33 %
	Tillgångar inom det finansiella systemet	8,33 %
	Utestående skuldinstrument	8,33 %
Komplexitet/gränsöverskridande verksamhet	Värdet av OTC-derivat (nominellt värde)	8,33 %
	Skulder över jurisdiktionsgränser	8,33 %
	Tillgångar över jurisdiktionsgränser	8,33 %

Enligt EBAs riktlinjer sker identifieringen av O-SII-kreditinstitut i två steg:

1. Kreditinstitut vars O-SII-poäng beräknade på nyckeltal utgör minst 3,5 procent definieras automatiskt som O-SII-kreditinstitut. Den nationella makrotillsynsmyndigheten kan ändra tröskelvärdet för att ta hänsyn till särdrag i den nationella kreditinstitutssektorn och till den statistiska poängfördelningen. Strävan med ändringar är att säkerställa homogeniteten i O-SII-gruppen utifrån O-SII-institutens systemvikt. Prövningsrätten utgör 0,75 procentenheter i vardera riktningen. En ändring som gjorts i prövningssteget ska motiveras.
2. Makrotillsynsmyndigheten ska bedöma om andra institut borde räknas till O-SII-gruppen än de som har identifierats i det första steget. Bedömningen ska göras med ledning av EBA:s obligatoriska eller valfria indikatorer som anges i bilagan till EBA:s riktlinjer.

Enligt EBA:s riktlinjer ska bedömningen omfatta alla kreditinstitut vars balansräkning utgör över 0,02 procent av sektorns aggregerade balansräkning. Vid identifieringen av O-SII-kreditinstitut tillämpar Finansinspektionen också gränsen på 1 miljard euro för balansomslutningen enligt 10 kap. 8 § i kreditinstitutslagen. Kreditinstitut vars O-SII-poäng uppgår till högst 0,045 procent i det första steget räknas inte heller i det andra steget till O-SII-kreditinstitut.

² Att notera i tolkningen av beräkningar och indikatorer:

- Beräkningarna innehåller inga försäkringsposter.
- Inlåning från insättare i privata sektorn i EU: kreditinstitut, vars utländska skulder utgör mindre än 10 % av skulderna i balansräkningen rapporterar inte separat inlåning i EU. I siffran för dessa kreditinstitut ingår all inlåning.
- Utlåning till mottagare i privata sektorn i EU: kreditinstitut vars utländska fordringar utgör mindre än 10 % av skulderna i balansräkningen rapporterar inte separat utlåning i EU. I siffran för dessa kreditinstitut ingår all utlåning.
- Tillgångar och skulder över jurisdiktionsgränser: i uppgifterna ingår endast sådana kreditinstituts tillgångar och skulder som överskrider tröskelvärdet 10 %.

3 Identifiering av finländska O-SII-kreditinstitut och kalibrering av buffertkraven för dem

3.1 Ändringar som gäller bedömningsramen och kalibreringen av buffertkrav

Finansinspektionen bedömer årligen huruvida det finns behov av att se över den metodologi som tillämpas vid identifieringen av O-SII-kreditinstitut och kalibreringen av buffertkraven för dem. Eftersom bedömnings- och beräkningsramen för O-SII-kreditinstitut i princip baserar sig på institutens relativa betydelse, kan betydande strukturförändringar i kreditinstitutssektorn leda till avsevärda förändringar i O-SII-klassificeringen och buffertkraven, trots att kreditinstitutens absoluta betydelse inte förändras.

Flyttningen av Nordea-gruppens huvudkontor till Finland förändrar avsevärt den finländska kreditinstitutssektorns struktur. När Nordea-gruppen byter hemort minskar detta enligt den gällande metodologin de andra kreditinstitutens relativa betydelse och buffertkrav avsevärt, trots att deras riskposition, verksamhetens omfattning och karaktär samt deras absoluta betydelse inte förändras.

För att den nationella kreditinstitutssektorns särdrag och den statistiska fördelningen av O-SII-poängen ska kunna beaktas på korrekt sätt samt för att säkerställa att kreditinstitutens systembetydelse beaktas på ett konsekvent sätt när buffertkrav ställs efter att Nordea-gruppen bytt hemort, är det motiverat att ändra den gällande O-SII-metodologin på det sätt som EBA:s riktlinjer möjliggör.

När Nordea-gruppen byter hemort ändras principerna för identifiering av O-SII-kreditinstitut så att gränsvärdet för systemviktighet sänks på det sätt som EBA:s riktlinjer möjliggör med 0,75 procentenheter till 2,75 procent. De kreditinstitut vilkas balansomslutning överskrider gränsen 1 miljard euro enligt 10 kap. 8 § i kreditinstitutslagen och vilkas O-SII-poäng enligt EBA:s riktlinjer är minst 2,75 procent definieras således automatiskt som O-SII-kreditinstitut. Klassintervallen i den femgradiga skala som tillämpas vid kalibreringen av buffertkraven för O-SII-kreditinstitut krymper på motsvarande sätt med 0,75 procentenheter till 2,75 procent. Strävan med ändringarna som gäller gränsvärdet för systemviktighet och skalan är att säkerställa homogeniteten i O-SII-gruppen utifrån O-SII-institutens systemvikt och att varje O-SII-klass omfattar kreditinstitut vilkas faktiska systemvikt är lika stor.

Kalibreringsmetodologin för buffertkraven för O-SII-kreditinstitut ändras också så att när buffertkraven fastställs tillämpas förutom de medräknade O-SII-poäng som beräknats enligt EBA:s riktlinjer även en tilläggsindikator som baserar sig på förhållandet balansräkning/BNP och som ursprungligen också ingick i den metodologi som föreslogs av Europeiska centralbanken (ECB) och som ska tillämpas för att bestämma O-SII-buffertarnas undre gränser³. Förhållandet balansräkning/BNP är också en av de valfria indikatorer som nämns i EBA:s riktlinjer. Förhållandet balansräkning/BNP beskriver eventuella negativa externa effekter på den reala ekonomin av institutets fallissemang. Eftersom den nuvarande O-SII-ramen inte innehåller någon indikator som skulle beskriva sambandet mellan det finansiella systemet och den reala ekonomin och eftersom den finländska banksektorns storlek i förhållande till den reala ekonomin kommer att bli anmärkningsvärt stor i och med Nordea-gruppens flytt, kan det anses motiverat att tillämpa förhållandet balansräkning/BNP vid kalibreringen av O-SII-buffertarna.

³ European Central Bank (2017) Macroprudential Bulletin, Issue 3. June 2017.

Tilläggsindikatorn definieras som kvoten av maximivärdet på förhållandet kreditinstitutets balansräkning/BNP och förhållandet balansräkning/BNP för alla kreditinstitut i länderna inom SSM-området. För att minska indikatorns procyklikalitet vid beräkningen tillämpas medel-BNP från de fem föregående åren.

I den reviderade ramen beräknas för varje O-SII-kreditinstitut nya, anpassade totala poäng så att O-SII-poängen enligt EBAs riktlinjer väger 80 procent och tilläggsindikatorn som baserar sig på förhållandet balansräkning/BNP väger 20 procent. O-SII-poängens och tilläggsindikatorns vikt baserar sig på ECB:s ursprungliga O-SII-metodologi. O-SII-kreditinstitutets buffertkrav fastställs utifrån de anpassade totala poängen och den reviderade skalan (tabell 1).

Tabell 2. Skala för O-SII-kreditinstitut

Totala poäng	Klass	Buffertkrav
O-SII % < 2,75	1	0,00 %
2,75 ≤ O-SII % < 5,50	2	0,50 %
5,50 ≤ O-SII % < 8,25	3	1,00 %
8,25 ≤ O-SII % < 11,00	4	1,50 %
11,00 ≤ O-SII %	5	2,00 %

3.2 O-SII-poäng och buffertkrav för finländska kreditinstitut

Finansinspektionen ska årligen identifiera gruppen av O-SII-kreditinstitut samt se över buffertkraven för O-SII-kreditinstitut. Om denna granskning leder till en ändring av buffertkraven, ska Finansinspektionen fatta beslut om detta.

För identifiering av finländska O-SII-kreditinstitut har Finansinspektionen beräknat O-SII-poäng för kreditinstitutens finansiella företagsgrupper och för enskilda kreditinstitut som inte hör till en företagsgrupp. Uppgifter om Nordea-gruppen beaktades på förhand under bedömningsprocessen. De obligatoriska indikatorerna för beräkningen av O-SII-poängen (bilaga 1 till EBA:s riktlinjer) baserar sig på FINREP-rapporteringsdata per den 31 december 2017, med undantag för betalningstransaktionsindikatorn, beträffande vilken beräkningarna baserar sig på betalningstransaktionsdata för 2017 som hämtats från TARGET2. För Nordea-gruppens del baserar sig betalningstransaktionsdata på de G-SII/B-indikatorer som publicerats per den 31 december 2016.

På basis av beräkningen klassas som O-SII-kreditinstitut Nordea-gruppen, OP sammanslutningen och Kommunfinans Abp, eftersom deras O-SII-poäng enligt EBA:s riktlinjer överstiger gränsvärdet för systemviktighet (2,75 %). Respektive kreditinstituts O-SII-poäng enligt EBA:s riktlinjer samt poängen för de olika kriterierna anges i tabell 2.

De klasser och buffertkrav som baserar sig på O-SII-kreditinstitutets anpassade totala poäng i enlighet med den reviderade skalan anges i tabell 3. Med hänsyn till den finländska finanssektorns centraliserade struktur, kan resultaten av de mekaniska beräkningarna betraktas som logiska och proportionerliga.

O-SII-buffertkraven enligt det beslut som Finansinspektionens direktion fattade den 29 juni 2018⁴ tillämpas från och med den 1 januari 2019. Från samma tidpunkt tillämpas också andra särskilda bestämmelser i kreditinstitutslagen som gäller O-SII-kreditinstitut. I enlighet med 7 kap. 3 § och 8 kap. 5 § i kreditinstitutslagen ska ett kreditinstitut ha en nominerings- och ersättningskommitté som består av styrelsemedlemmar. För kreditinstitut som hör till en finansiell företagsgrupp eller sammanslutning av inlåningsbanker räcker det att företagsgruppens moderföretag eller centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker har dessa kommittéer.

Tabell 3. O-SII-poäng enligt EBA:s riktlinjer per 31.12.2017

Kreditinstitut (konsoliderat)	Storlek balansräkning	Betydelse	Komplexitet	Sammanlänkning	Totala poäng (Enligt EBAs riktlinjer)
Aktia Bank Abp	1,00 %	1,05 %	0,13 %	0,86 %	0,76 %
Danske Hypoteksbank Abp	0,68 %	0,45 %	0,06 %	0,88 %	0,52 %
Evoli Bank Abp	0,12 %	0,03 %	0,03 %	0,20 %	0,09 %
Finlands Hypoteksörening	0,34 %	0,32 %	0,00 %	0,13 %	0,20 %
Oma Sparbank Abp	0,33 %	0,42 %	0,00 %	0,10 %	0,21 %
POP Bank sammanslutningen	0,52 %	0,80 %	0,01 %	0,11 %	0,36 %
S-Banken Ab	0,69 %	1,01 %	0,03 %	0,34 %	0,52 %
Ålandsbanken Abp	0,65 %	0,68 %	0,23 %	0,55 %	0,53 %
Handelsbanken Finans Abp	0,06 %	0,03 %	0,00 %	0,06 %	0,04 %
Kommunfinans Abp	4,22 %	1,47 %	1,34 %	5,90 %	3,23 %
OP sammanslutningen	14,29 %	14,48 %	2,52 %	8,15 %	9,86 %
Sammanslutningen av sparbanker	1,27 %	1,51 %	0,05 %	0,69 %	0,88 %
Nordea-koncernen	65,04 %	69,75 %	93,19 %	72,77 %	75,19 %

Tabell 4. Klasser och buffertkrav för O-SII-kreditinstitut

Kreditinstitut (konsoliderat)	Totala poäng (Enligt EBAs riktlinjer)	Tilläggsindikator	Totala poäng vid kalibrering av buffertkravet	Klass	Buffertkrav
Kommunfinans Abp	3,23 %	6,49 %	3,88 %	2	0,5 %
OP sammanslutningen	9,86 %	21,97 %	12,28 %	5	2,0 %
Nordea (koncernen)	75,19 %	100,00 %	80,15 %	5	2,0 %

⁴ Beslutet är villkorligt och för att det ska träda i kraft förutsätts att den behöriga myndigheten i Sverige inte motsätter sig att Nordea Bank AB fusioneras med Nordea Holding Abp.